

NALED

Savez za imovinu i investicije
Property and Investment Alliance

PROSTORNI I URBANISTIČKI INFORMACIONI SISTEM PLANIRANJA

eProstor

KONTEKST

Prostorni i urbanistički informacioni sistem planiranja – eProstor je zamišljen kao poseban portal preko koga bi se elektronskim putem izrađivali dokumenti prostornog i urbanističkog planiranja, vršila razmena dokumenata i podnesaka u postupcima pripreme i praćenja izrade planskih dokumenata, a sve u cilju:

- ✓ Značajnog skraćenja rokova izrade planskih dokumenta,
- ✓ Ostvarivanja ušteta
- ✓ Povećanja transparentnosti postupka izrade planskih dokumenata.

Omogućavanje elektronskih prezentacija i elektronskog javnog uvida za sve zainteresovane strane je koncept po kome javni podaci treba da su blagovremeno omogućeni korisnicima/građanima kako bi da zaštite svoje interese. Zahvaljujući ranom javnom uvidu građani bi mogli da indentifikuju i pristupe informacijama vezanim za prostorne planove iz različitih izvora, na nacionalnom i na međunarodnom nivou.

Koncept javnog uvida je omogućen setom zakona koji su usvojeni ili izmenjeni 2018. godine.¹ Zakonskim odredbama uspostavljeno je upravljanje sistemom javnih politika Republike Srbije, tako da su učesnici ovog sistema uključeni u proces planiranja javnih politika. Ovakvom zakonskom regulativom utemeljen je put za uspostavljanje nacionalnog i lokalnog informacionog sistema za planiranje.

1

Zakon o nacionalnoj infrastrukturi prostornih podataka ("Sl. glasnik RS", br. 27/2018)

Zakon o planskom sistemu Republike Srbije ("Sl. glasnik RS", br. 30/2018)

Zakon o planiranju i izgradnji ("Sl. glasnik RS", br. 72/2009, 81/2009 - ispr., 64/2010 - odluka US, 24/2011, 121/2012, 42/2013 - odluka US, 50/2013 - odluka US, 98/2013 - odluka US, 132/2014, 145/2014, 83/2018, 31/2019, 37/2019 - dr. zakon i 9/2020)

Novi informacijski sistem eProstor povezivao bi i kombinovao skupove geo podataka i s njima povezane usluge iz različitih domena. Na osnovu planiranih performansi sistema očekuje se da bi eProstor povećao efikasnost procesa i procedura prostornog i urbanističkog planiranja, poboljšao bi unapredjenje građevinskih i razvojnih projekata i poboljšao upravljanje imovinom u Republici Srbiji uopšte. Novi informacijski sistem bi obezbedio:

- 1) **Jedinstvenu digitalnu platformu** za pripremu dokumenata prostornog i urbanističkog planiranja i koordinacije uz praćenja aktivnosti svih učesnika.
- 2) **Siguran kanal za uključivanje građana** u stvaranje planova za igradnju budućih objekata.
- 3) **Bazu podataka svih planskih dokumenata** koji su potrebni radi informisanja i blagovremenog donošenja odluka.
- 4) **Osnovu za digitalizaciju ostalih javnih usluga i procedura** (poput odobrenja i izdavanja građevinskih dozvola, tendera za infrastrukturu, građevinskih projekata, procenu investicionih predloga, praćenje efekata, nadgledanje implementacije ciljeva teritorijalnog razvoja itd.).

Oslanjajući se na postojeći zakonodavni okvir možemo reći da je Republika Srbija uspostavila osnovne pravne predušlove za razvoj ideje informacionog sistema eProstor, kojima bi se na revolucionaran način pružile sveobuhvatne informacije o predušlovima za gradnju i razvoj određenog područja za bilo koju odabranu lokaciju svim zainteresovanim licima, od nacionalnog do lokalnog nivoa.

Da bi uvideli prednosti budućeg informacionog sistema planiranja potrebno je da razmotrimo koji su postojeći problemi u Srbiji u pogledu pristupa prostornim podacima i njihovoj upotrebi:

- loša dostupnost podataka,
- nedovoljna upotreba standarda podataka i njihovih formata,
- dupliranje troškova i napora,
- nejasna prava intelektualnog vlasništva,
- nedostatak koordinacije između odgovornih institucija,
- odsustvo digitalizacije podataka,
- kašnjenje u izradi i dostavljanju dokumenata,
- dokumenti su lošeg kvaliteta,
- dug i komplikovan proces izrade propisa o zoniranju,
- ne postoji pristup relevantnim podacima,

NALED

Savez za imovinu i investicije
Property and Investment Alliance

- sporo rešavanje slučajeva,
- ne primenjuje se postupak za pribavljanje dokumenata po službenoj dužnosti,
- različiti modeli prijave na nacionalnom i lokalnom nivou.

Situacija na nacionalnom nivou uglavnom se odražava na neadekvatni nivo digitalne opremljenosti ili znanja. Razmena prostornih podataka između lokalnog i nacionalnog nivoa još nije u potpunosti funkcionalna, niti su podaci koji su predmet razmene standardizovani. Neki relevantni formalni postupci koji stvaraju privlačnije ekonomsko okruženje za investitore i dalje se sprovode na tradicionalan način, usporavajući poslovanje i smanjujući privlačnost za investicije.

Jedno od glavnih uskih grla je postupak formulisanja dokumenata prostornog i urbanističkog planiranja. Pošto je tradicionalni način formulisanja planova i dalje prisutan, on utiče na efikasnost procesa planiranja u pogledu načina inkluzije javnosti i kvaliteta prostornih i urbanističkih planova, odnosno njihove primenljivosti u praksi.

PERFORMANSE E-PROSTORA

Sistem planiranja e-Prostor obuhvatio bi rešenja za digitalizaciju svih dokumenata prostornog i urbanističkog planiranja i srodnih postupaka propisanih Zakonom o planiranju i izgradnji, odnosno obuhvatio bi razvoj koncepta informacionih sistema nacionalnog i lokalnog planiranja. Sa funkcionalne strane, da bi se ova platforma e-planiranja postigla kao nova javna usluga Vlade Republike Srbije integrisanjem različitih registara i baza podataka, projektna rešenja bi uključivala utvrđivanje veza između baze podataka prostornih i urbanističkih planova i drugih relevantnih geoloških podataka. - skupovi podataka i usluge takođe. To u prvom redu znači glatku integraciju i interoperabilnost e-prostora i njegovih elemenata i modula sa Nacionalnom infrastrukturom prostornih podataka i njenim komponentama, kako je utvrđeno Zakonom o planiranju i izgradnji, ali i rešenje za e-prostor kao platformu za e-planiranje. integracija sa drugim sektorskim informacionim sistemima i bazama podataka (kao što je registar e-dozvola, baza podataka Putevi Srbije, zaštićena područja prirode i baze podataka, statistička baza podataka itd.).

Uspostavljanjem eProstora omogućila bi se standardizovana, pouzdana i otvorena platforma za ePlaniranje G2G, G2C i G2B za odlučivanje o prostornom i urbanističkom planiranju i teritorijalnom razvoju i njegovom nadgledanju sprovođenja, zasnovana na relevantnim međunarodnim i nacionalnim standardima upravljanja podacima i inicijativama za održivi razvoj.

Uvođenje eProstora moguće je samo uz podršku donatora kroz fazni model implemetntacije:

- Uspostaviti bazu podataka za prostorne i urbanističke planove ;

NALED

Savez za imovinu i investicije
Property and Investment Alliance

- Razviti digitalne procedure za pripremu, reviziju, uređivanje, usvajanje i primenu dokumenata prostornog i urbanističkog planiranja;
- Razviti kapacitete geovizualizacije i izgraditi potrebne prilagođene komunikacione alate za zainteresovane strane u projektu;
- Obučiti i izgraditi potrebne kapacitete učesnika u projektu;
- Prilagoditi regulatorni okvir zasnovan na rešenjima novog sistema

Očekivano rezultati Projekta bi trebalo da uključuju poboljšanu dostupnost i povećan kvalitet prostornih i urbanističkih planova, više participativne i inkluzivne procese regionalnog urbanog razvoja i dodatno, podsticaj za razvojne procese i ekonomske aktivnosti.